

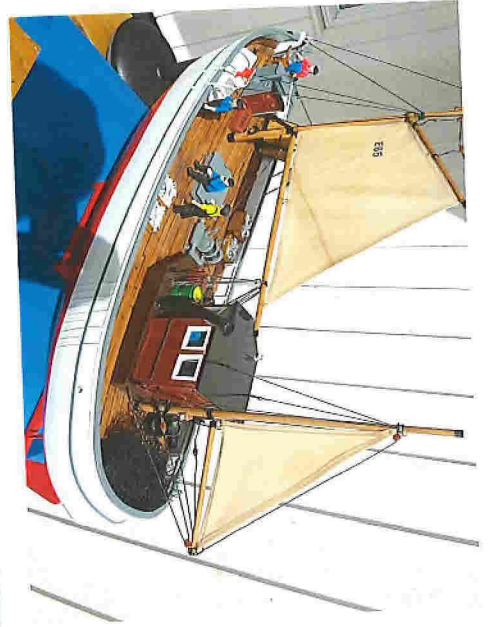
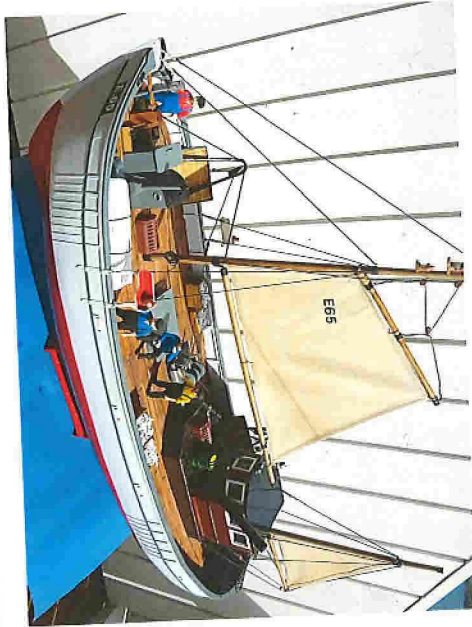
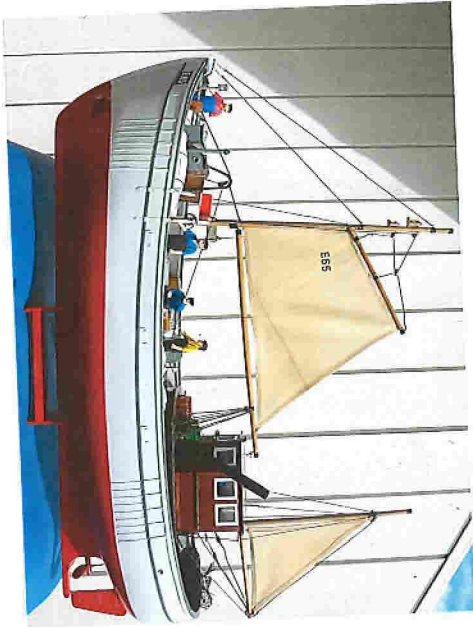
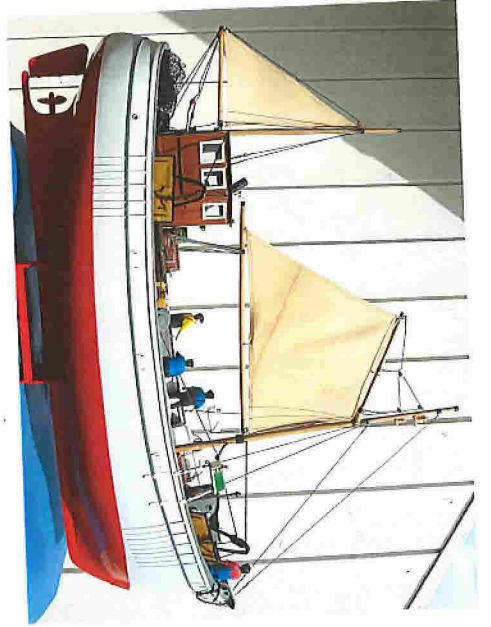
Kulturkontoret
Masfjorden kommune

Har kommunen interesse å kjøpe modell av Viking II (Sandneskjøyta) og Lady/Hospits.

Èg legg ved div. frå Karl Johan Olsvik om modellar han har bygd. Èg er no i ferd med å skaffa han bilde av Viking II som han kan bruke til modellbygging. Èg har kjøpt modellen av Gneist, den skal stå på Bjørn West Museet. Dei to andre modellane har ikkje museet plass til. Rektor på Nordbygda skule er positiv til å plassera Lady ved bibliotek/læraravd, men har ikkje budsjett til kjøp.

Dersom det vert modell av Viking II er det kanskje aktuelt å plassera den i Sandnesområde. Èg finn det ikkje rett å bruke egne pengar å gjera også dette kjøpet, derfor tek eg denne kontakten dersom kjøp er aktuelt. Kjøp av 2 modellar, transport og glasmanter vil truleg kosta ca 50 000. Kostnad med å gjennskapa eit godt bilde av Viking II tek eg, slik eg gjorde med Gneist. Èg er takksam for vurdering og svar. Ta kontakt om noko er uklårt.

Med helsing
Ivar Haukeland
Kerjane 33, 5986 Høsteland

Fra: Karl Johan Olsvik <karljohanolsvik@hotmail.com>
Sendt: tirsdag 7. juni 2022 17:57
Til: ivarhaukeland@hotmail.com <ivarhaukeland@hotmail.com>
Emne: Lady/Hospitz, Gneist mm.

Hei og takk for en hyggelig telefonsamtale.

Som jeg sa er jeg meget opptatt av englandsfarten. Jeg samler historiene om båtene og folka, bilder av dem og i tillegg bygger jeg modeller av en del av dem. Har blitt 18-19 til nå. Halvparten av dem har Ålesund Museum overtatt. De båtene jeg har bygd prøver jeg å skrive ned historiene om. Denne Gneist båten som Ivar Duesund hadde er det imidlertid vanskelig å finne noe særlig om, bortsett fra at det var en av Brand (Brand II)båtene fra Sykkylven og at den gikk til England. Skulle også likt å vite litt mer om Ivar Duesund. Arnfinn Haga har jo litt om den og det samme har Asgeir Ueland i boken SHETLANDSGJENGEN som kom ut for 2-3 år siden. Her er og en god del om danskeskøyta Lady eller Hospitz. På biblioteket har de også et lite hefte, VI REISER MED BRAND, som grunnleggeren Bernt Fauske ga ut i 1950. Dette er ikke til utlåns så jeg fikk lese det på biblioteket. Mener det sto at en av båtene ble solgt til Stavanger. Kan dette være Gneist og at Ivar Duesund kjøpte den der???? Ellers leste jeg en gang ei bok om Malta konvoiene og at en som jobbet på en av båtene som returnerte til England så en liten rutebåt som han dro kjensel på. Dette var Gneist, så da gikk den i passasjertrafikk i England.

Bilde nr 2 viser Lady/Hospitz tatt like etter krigen i Danmark. Samme bilde 5.

Bilde 3 og 4 er tatt i England under krigen. Disse fikk jeg av Asgeir Ueland.

Vedlegg 2 viser Snål i Mastrevik, med det tyske flyet i bakgrunnen.

Bilde 1 viser Snål etter den ble solgt til Håvik Notlag i Austefjorden og ble ombygd og fikk navnet Fangst

Du finner og et par filmer hel nederst i vedlegget Notat Håvik Notlag. Kvaliteten er dårlig, men Snål er der.

Helt til slutt ser de bildet jeg har av Gneist som også er av dårlig kvalitet. Dette tok datteren min med mobilen sin på et besøk ved Bjørn West museet.

Se frem til kopi av bildet du har av Gneist. Jeg betaler utgiften du har med dette.
Kan den være bygd hos Skaaluren?

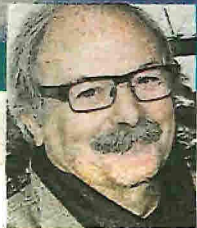
Hilsen

Karl-Johan Olsvik
Hatlen 45
6016 Ålesund

Telf: 48123298

ikkje ut på Færsluk - til internt bruk,
Kopi frå Ålesundavis.

46. ONSDAG 22. FEBRUAR 2023 **NYTT I UKA**

INNSPILL

MB «BRAND II»

Siste tilskudd bygd av Karl Johan Olsvik, «Hatlane Modell Båtbyggeri» med følgende historie i krig og fred. Denne båten var vrien å få til og ei stund hadde Karl Johan betenkeligheter med å begynne på den.

Karl Johan som vi vet, har laget mange båter av utallige fiskebåter som ble brukt under krigen og noen marine-båter som det er gjengitt i artikler om i Nytt i Uka. Båtene ble brukt under krigen med våpenlast og mennesker som måtte flykte fra landet. Han er belest på maritime krigshistorier og ikke minst båter som ble brukt til å gå mellom Norge og Shetland. Og historiene har han dokumentert med modell av båtene ned

til den minste detalj som tekst. Hvor kvister har blitt boret ut og tettet med treplugger i trebåtene.

Et annet arbeid har vært å spore opp bilder og tegninger hvis det fantes. Det har vært også et møysommelig arbeid med kontakter med båtbyggere langs kysten og besøk på skipsmuseum i Norge og Danmark.

«Gneist» eks. «Brand II»

«Brand II» var bygd i 1929 ved Gravdal Skipsbyggeri og Trelastlager, Sunde i Sunnhordaland for Norges Kristelige Ungdomsforbund ved Bernt Fauske Sykkylven. De tok på seg å bygge båten som var vel 60 fot for en billig pris, mellom en halvpart og to tredjedeler av vanlig pris. M. Haldorsen og Sons, Rubbestadneset, Bømlo ville sette inn motoren, en 70-

50 HK Wiermann motor som skulle betales med det samme og 20 % innen 4 år. Resten skulle være gave fra fabrikken.

Vestres Orgelfabrikk, Haramsøy ga orgel i gave til båten og slik fortsetter det med innredning, møbler, sengetøy og dekketøy osv.

Båten hadde 40 køyplasser og 70 sitteplasser i salongen.

Båten gikk opp og ned langs kysten og gjorde noen turer til Sverige og Danmark som misjonsbåt, reisendebåt i Guds ord for å spre evangeliet. Det tok ikke lang tid før den ble for liten og «Brand III» ble planlagt.

«Brand II» ble i slutten av 1931 solgt til Færøyene hvor den skulle gå i passasjer og fraktfart og hvor den også ble litt ombygd.

Farten på Færøyene gikk ikke så bra og båten ble kjøpt tilbake til Norge av Ivar Duesund, Masfjordnes. Den gikk blant annet i rute mellom Bjordal og Høyanger på Sognefjorden.

Da krigen kom var «Brand II» som nå var omdøpt til «Gneist» av Ivar Duesund med å frakte norske soldater til krigsoperasjoner i Norge i første del av krigen i april.

Senere ble båten overtatt av sabotører som var kommet fra England og opererte i området. 10. juni 1940 dro de over Nordsjøen til England.

Som en følge av dette ble eieren Ivar Duesund arrestert av tyskerne for spionasje, samarbeid med fienden og for å ha overlatt båten til sabotørene.

Dommen vakte stor forferdelse og det ble søkt om benådning. Svaret ble nei og departementet skriver at England og kong Haakon er det norske folks fiender og derfor kan ikke slike som har arbeidet for disse benådes.

Han satt et halvt år fengslet i Bergen og ble senere overført til Ulven, den gamle norske ekserserplassen som tyskerne hadde gjort om til fangeleir. Han fikk dødsdom, ble skutt og alle spor etter han slettet. Kona satt igjen med tre små barn og da hun senere oppsøkte tyskerne for å få vite hvor

Ivar Duesund ble begravd, fikk hun til svar at det skulle hun få vite når krigen var over. Mest sannsynlig ble han senket på ukjent sted i sjøen.

8. mai 1990 ble det avduket en minnestein over Ivar Duesund og en medfange på Ulven leir.

Gneist kom ikke tilbake til Norge etter krigen. Den ble brukt av de allierte og fikk så store skuddskader at den ikke kunne gå over Nordsjøen igjen.

Den ble først slettet fra skipsregisteret i 1978.

Einar Welle
Aalesunds sentrum